

Калімбет А. Л.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент адміністративного і фінансового права*

ІНДИВІДУАЛЬНІ АКТИ ЯК ПРАВОВІ ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯМ В УКРАЇНІ

Діяльність органів державної виконавчої влади та інших суб'єктів державного управління, та зокрема тих, які здійснюють управління в сфері телебачення не обмежена лише підзаконною нормотворчістю, а виражається також у здійсненні правозастосування, яке характеризується виданням індивідуальних правових актів управління, котрі хоч і не є джерелами адміністративного права, однак виступають юридичними фактами, з якими пов'язується виникнення, зміна і припинення адміністративних правовідносин.

Правозастосовна діяльність (правозастосування) зазвичай розглядається як одна з форм реалізації права (поряд з використанням, виконанням та додержанням). У порівнянні з іншими формами реалізації права правозастосування має суттєву специфіку, пов'язану з тим, що застосовувати правові норми можуть тільки повноважні (компетент-

ні) органи. Застосування норм права має місце там, де адресати правових норм не можуть реалізувати свої передбачені законом права і обов'язки без посередництва компетентних органів. Можна сказати, що на певному етапі правозастосування підключається до способів безпосередньої реалізації – додержання, виконання, використання.

Таким чином, адміністративне правозастосування є владною діяльністю органів публічного управління (органів державної виконавчої влади та інших суб'єктів державного управління). Застосовуючи правові норми, повноважний орган реалізує свої владні повноваження стосовно конкретних життєвих обставин щодо конкретних осіб, що втілюється у формі правозастосовного (індивідуального) правового акта.

Іншими словами, адміністративне правозастосування являє собою владно-організуючу діяльність органів публічного управління, їх посадових та службових осіб, яка полягає в індивідуалізації юридичних норм стосовно конкретних суб'єктів і конкретних життєвих обставин в індивідуальному (правозастосовному) правовому акті управління (Картузова І.О., Осадчий А.Ю. Адміністративно-процедурне право: навчально-методичний посібник. – Одеса: Юридична література, 2008. – 288 с.).

В значній кількості випадків індивідуалізація та персоніфікація прав та обов'язків суб'єктів інформаційних відносин в сфері телебачення, передбачених в законах, а також в підзаконних нормативно-правових актах управління, потребують зовнішньо-виражених, юридично-владних, конкретних, однорідних дій органів виконавчої влади та інших суб'єктів державного управління в сфері телебачення стосовно індивідуально-визначених учасників цих відносин. В таких ситуаціях суб'єкти державного управління в зазначеній сфері з метою індивідуалізації юридичних норм стосовно конкретних суб'єктів і конкретних життєвих обставин здійснюють діяльність направлену на видання індивідуальних правових актів управління, якими власне й визначають зміст прав та обов'язків у конкретних суб'єктів інформаційних відносин в сфері телебачення.

В свою чергу, неможна не вказати на те, що конкретні життєві обставини, що потребують застосування правових норм, називаються адміністративними справами (ін-

дивідуальними управлінськими справами). Точніше кажучи, адміністративна справа являє собою сукупність конкретних життєвих обставин (юридичних фактів), юридична кваліфікація яких повноважним органом публічного управління (органом державної виконавчої влади або іншим суб'єктом державного управління) дозволяє через реалізацію диспозиції чи санкції відповідної правової норми визначити права та обов'язки суб'єктів права у сфері публічного управління (в нашому випадку у сфері державного управління телебаченням) (Картузова І.О., Осадчий А.Ю. Адміністративно-процедурне право: навчально-методичний посібник. – Одеса: Юридична література, 2008. – 288 с.). До адміністративних справ в сфері телебачення належать, наприклад, справи про державну реєстрацію телерадіоорганізацій, справи про відкриття конкурсу на отримання ліцензії на мовлення, справи про видачу ліцензії на мовлення, справи про продовження строку дії ліцензії на мовлення, справи про видачу дублікату ліцензії на мовлення, справи про переоформлення ліцензії на мовлення, справи про анулювання ліцензії на мовлення, справи про притягнення до адміністративної відповідальності телерадіоорганізацій та ін.

В юридичній літературі вирізняють такі ознаки адміністративних справ: по-перше, їх зміст становлять конкретні, індивідуальні права й обов'язки суб'єктів; по-друге, суб'єкти індивідуальних справ є конкретними, індивідуальними, інакше кажучи, права й обов'язки, що становлять основу індивідуальних справ, стосуються певних конкретних суб'єктів; по-третє, індивідуальні справи зовні повинні бути матеріально закріплені у певній формі; по-четверте, у всіх випадках розгляду і розв'язання індивідуальних справ приймаються індивідуальні акти.

При розв'язанні тієї або іншої адміністративної справи уповноважені на те особи або органи зобов'язані застосувати норму права, тобто застосувати розпорядження, які вона містить, до даної конкретної адміністративної справи. Рішення органу публічного управління (органу державної виконавчої влади або іншого суб'єкту державного управління), прийняте внаслідок розгляду зазначених обставин, встановлює певні юридичні наслідки для зацікавлених у результатах розгляду справи осіб, які є для них обов'язковими (Картузова І.О., Осадчий А.Ю. Адміністративно-процедурне право: навчально-методичний посібник. – Одеса: Юридична література, 2008. – 288 с.).

Враховуючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що результатом розгляду та вирішення відкритих у певному порядку адміністративних справ, які виникають під час здійснення відповідними суб'єктами державно-владної управлінської діяльності в сфері телебачення є прийняття стосовно індивідуально-визначених суб'єктів та на підставі конкретних життєвих обставин та конкретних правових норм індивідуальних правових актів управління, які в свою чергу, будучи юридичними фактами тягнуть за собою виникнення, зміну та припинення певних адміністративних правовідносин в сфері телебачення. Так, прикладом відкриття, розгляду та прийняття рішення по адміністративній справі в сфері телебачення можуть слугувати положення ст. 73 та ст. 74 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» в яких законодавець нормативно закріпив підстави та порядок здійснення зазначених дій. Відповідно до цих статей Закону, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, будучи органом державного управління в сфері телебачення на своїх засіданнях розглядає питання про порушення ліцензіатами законодавства або умов ліцензії на підставі актів перевірки за результатами чого Національна рада приймає відповідне рішення (індивідуальний правовий акт управління) (Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21 грудня 1993 р. № 3759-ХІІ (в редакції Закону від 12 січня 2006 р. № 3317-IV) // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 18. – Ст. 155.).